

فعالان کتاب، سینما، موسیقی و تئاتر به کمیسیون فرهنگی مجلس پیشنهاد می دهند

پیشنهادهایی برای خروج کمیسیون فرهنگی از رکود

صفحه‌های ۱۲ و ۱۳ را بخوانید

www.fdn.ir | Tue | 14 Jul 2020 | vol.12 | No. 3084 | 16 Pages

یک کشور خانه خالی

ایران بیش از ۲ میلیون و پانصد هزار خانه خالی دارد یعنی حدودا معادل ۱۰ میلیون نفر از جمعیت کشور

۷ نماینده مجلس در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تشریح کردند

ایده مجلس تا روز آخر دولت

سرپرست معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

دانشگاه آزاد قطب فرهنگی شهرها می شود

نتایج نظرسنجی ها در برخی ایالت‌های آمریکان نشان می دهد

رای ترامپ‌یست‌های کلاسیک در سبده بایدن؟

یادداشت - ۱

اصل ۸ قانون اساسی را به خطر نیندازید

یادداشت - ۲

رسول کوهپایه‌زاده
حقوق‌دان

درخصوص مجوزی که در فضای مجازی در ارتباط با امر به معروف و نهی از منکر منتشر شده بود، خیلی کوتاه مطالبی را عنوان می‌کنم. حق مشارکت و نظارت مردم بر امور سیاسی و اجتماعی کشور و اعمال نظارت بر حاکمیت از مهم‌ترین اصول بنیادین حقوق عمومی و مطابق با موازین شرعی است که این نظارت عمومی در قالب حق و تکلیف براساس نصوص دینی به‌عنوان مسئولیت‌همگانی شناخته شده است. در قانون هم این مهم مورد توجه قرار گرفته است. در قانون اساسی اصل هشتم این را وظیفه همگانی مردم تلقی کرده و همگان را خطاب قرار داده است. در منشور حقوق شهروندی هم حق نقد، نظارت و اطلاع از عملکرد دستگاه‌های اجرایی برای همگان به رسمیت شناخته شده است. قوانین ما درصدد ایجاد حس مسئولیت‌پذیری و نظارت اجتماعی بر ساختار مدیریت کشور است و آن را از الزامات حقوق شهروندی دانسته است. براساس قانون امران به معروف و ناهیان از منکر مصوبه ۱۳۹۴، ماده ۸، این امر را یک حق عمومی و همگانی تلقی کرده و در انحصار هیچ بخش خاصی قرار نداده است. ماده ۸ این قانون گفته است مردم از حق دعوت به خیر، نصیحت و ارشاد دولت برخوردار هستند. ماده ۱۴ همین قانون یعنی قانون حمایت از امران به معروف و ناهیان از منکر موسسات مردم‌نهاد را در اینجا به رسمیت شناخته است و بیان کرده مطابق ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری این حق، یعنی حق امر به معروف و نهی از منکر، به رسمیت شناخته شده است. ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری می‌گوید سازمان‌های مردم‌نهادی که اساسنامه آن در زمینه حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کرده و در تمام مراحل دادرسی حضور پیدا کنند. نکته مهمی که باید مورد توجه قرار گیرد این است که موضوع

امر به معروف و نهی از منکر چه براساس موازین فقهی و شرعی و چه مطابق با قانون اساسی و قوانین و مقررات موضوعه، یک وظیفه عمومی و همگانی است و قانون‌گذار همه‌جا از واژه‌های مردم و همگان استفاده کرده است و لذا منحصر کردن این وظیفه عمومی شرعی و ملی در انحصار گروه خاص با اصل هدف امر به معروف و نهی از منکر در تعارض و تباین به‌سر می‌برد. در این مجوزی که در رسانه‌ها و فضای مجازی منتشر شده، نوشته شده است در رشته تخصصی مسئولان یعنی یک سازوکار من درآوردی و بی‌ضابطه‌ای تعبیه شده که به‌عنوان رشته تخصصی مسئولان است که این امر توالی فاسد متعددی را می‌تواند به‌همراه داشته باشد. اولاً چه کسی صالح به رسیدگی به این موضوع است که فرد انتخاب‌کننده و انتخاب‌شونده که می‌خواهد مجوز صادر کند و مجوز در اختیار بگیرد، صالح به امر به معروف و نهی از منکر مسئولان است، چه ضوابط و ملاک‌هایی دارد! این نحوه برخورد و عملکرد بیشتر شائبه سیاسی‌کاری را در اذهان تقویت می‌کند و متأسفانه می‌تواند باعث بروز منکر بزرگ‌تر شود. یعنی درواقع این گونه رویکردها و این نحوه عملکرد باعث می‌شود صلاحیت عام و عمومی و همگانی که مورد پذیرش عمومی واقع شده است، هم در شرع و هم در قوانین مورد خدشه قرار گیرد. اگر به دنبال این هستیم که زمینه و بستر اجرایی تحقق اصل ۸ قانون اساسی را فراهم کنیم باید در زمینه‌های دیگری اقدام کنیم از جمله توسعه احزاب و انجمن‌های سیاسی و صنفی را به‌طور جدی پیگیری کنیم. مورد دوم موضوع مساعدت و حمایت از مطبوعات و رسانه‌های گروهی به‌عنوان وجدان آگاه و بیدار و حاضر جامعه است که وظیفه نقد، اصلاح و رهنمون شدن مسئولان را برعهده دارند. موضوع سوم این است که باید بحث آزادی راهپیمایی و اجتماعات سیاسی را به‌طور جدی در دستور کار قرار دهیم، یعنی توجه به این مجورها عملاً باعث می‌شود تحقق اصل ۸ قانون اساسی امکان‌پذیر شود. اگر درصدد این هستیم که به‌صورت تخصصی با این مسائل برخورد شود، راهکار آن پدید آوردن خلق الساعه نهاد‌های ناموجه و غیرتخصصی و غیرقانونی و مخدوشی که اصل و هدف را زیر سوال ببرد،

نیست. باید همان نهادهای قانونی مستقر و نهادهای نظارتی قانونی را تقویت کنیم. از جمله کمیسیون اصل ۹۰، تمام نهادهای نظارتی و بازرسی در قوه مجریه، مراکز ذی‌صلاح مربوط در قوه قضائیه، ولی اینکه به‌اسم امر به معروف و نهی از منکر مجوزهای خودساخته و بدون پشتوانه قانونی و تخصصی و فنی ایجاد کنیم و بخواهیم لباس قانون را به‌نحوی به تن آن بیوشانیم درحالی که هم مغایر با اصول و موازین قانونی است و هم با منصوصات شرعی مغایر است، درواقع ما را از هدف اصلی فرستگ‌ها دور می‌کند. در مسیر انجام فریضه الهی و تکلیف قانونی اگر موازین قانونی و شرعی مخدوش شود و دچار افراط و تفریط شویم و درواقع مطالبه‌گری ما با مسائل سیاسی و جناحی و برخی از اغراض ناصواب همراه شود، بیشترین ضربه را اصل امر به معروف و نهی از منکر متحمل خواهد شد. باید این فضا و زمینه و بستر فراهم شود که تک‌تک شهروندان در هر جایگاه اجتماعی و موقعیت اقتصادی که قرار دارند با گردنی افراشته، با صدای بلند و بدون لکنت زبان هر آنچه برای اصلاح و درجهت خیر و صلاح می‌دانند به‌راحتی به زبان بیاورند و همان‌طور که اشاره شد راهکار این امر در قالب به رسمیت شناختن حق تشکل، فعالیت‌های صنفی، فعالیت‌های حزبی، توسعه مطبوعات و رسانه‌های جمعی می‌تواند متبلور شود. فرض کنید در جرائم مطبوعاتی هیات منصفه که می‌خواهد اظهار نظر کند و خطوط بین نقد سازنده یا حتی نقادی تند درجهت اصلاح و امر به معروف و نهی از منکر را با خطوط تخریب و نشر اکاذیب و توهین و افترا تفکیک کند؛ باید سازوکار قانونی مشخصی داشته باشیم که این امر به معروف و نهی از منکر بدون واهمه و ترس از پیامدهای قانونی خود را به‌طور کامل به‌منصه ظهور بگذارد و یکی از راه‌ها همان‌طور که بیان کردم حمایت از خبرنگاران، اصحاب گروهی، اصحاب جمعی و رسانه‌هاست. اقدامات فراقانونی، افراط و تفریط، سیاست‌زدگی، دچار هیجانات، التهابات و احساسات زودگذر شدن، قطعاً هیچ کمکی به اصلاح وضع موجود و تقویت پایه‌های اصل بنیادین امر به معروف و نهی از منکر نخواهد کرد بلکه به‌عنوان یک آفت بزرگ محسوب می‌شود.

محمد درویش
فعال محیط‌زیست

بدیهی‌ترین اصل در پایداری نظام‌های سیاسی، کیفیت رابطه بین مردم، دولت و حکومت است. هر قدر که اضلاع این مثلث از هم‌نشینی لاجرم درکنار یکدیگر بیشتر لذت برده و بکوشند از بار همدیگر بکاهند، در مجموع بر کیفیت حکمروایی افزوده شده و از شمار و شدت بزهکاری‌ها، تخریب‌ها، کدورت‌ها و فرسودگی‌ها در همه حوزه‌های اقتصادی، امنیتی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و محیط‌زیستی کاسته می‌شود. در این میان، موضوع محیط‌زیست شاید یکی از عیان‌ترین شاخص‌های موید حفظ سرمایه اجتماعی و کیفیت اعتماد بین مردم و حاکمیت باشد. تقریباً هیچ طرح موفق محیط‌زیستی در هیچ کشوری در جهان به اجرا در نیامده، مگر آنکه مردم و جامعه محلی همراه آن طرح بوده باشند. از تاسیس سازمان متولی منابع طبیعی کشور حدود ۱۱۰ سال می‌گذرد. شما خواننده عزیز روزنامه وزین «فرهیختگان» فکر می‌کنید این سازمان چندهکتار بلوط کاری موفق در زاگرس را در کارنامه خویش داشته است؟ واقعیت تأسف‌بار آن است که حتی نمی‌توانند نشانانی دوهکتار جنگل کاری موفق و تاب‌آور در زاگرس را بدهند، درحالی که هزاران هکتار نهال کاری و بذرکاری دست کم در طول نیم‌قرن اخیر انجام گرفته است! چرا؟ پاسخ ساده است؛ دولت بودجه اختصاص می‌دهد و سازمان جنگل‌ها می‌کارد و البته جامعه محلی و دامدار هم بلافاصله آنجا زراعت کرده یا مورد تعلیف دام قرار می‌دهد! چرا که هرگز به‌صراحت توجیه جامعه محلی و جلب مشارکت ایشان پیش از شروع طرح برنیامدند. مقایسه کنید با کار ارزشمند یک جوان اهل روستای الگن در سرشاخه‌های مارون - جنوب غربی استان کهگیلویه و بویراحمد - که توانسته بیش از هزار هکتار از زاگرس را دوباره در کمتر از دوسال تاب‌آور کند و هزاران

جوانه بلوط در آن به آفتاب سلام کرده، از گزند آتش سوزی و چرای دام و کشاورزی در زیر اشکوب جنگل در امان مانده و نه فقط شاهد بازگشت شکوهمند سنجاب‌ها به جنگل بودند که مهاجرت معکوس در روستای الگن هم به‌وقوع پیوسته و بسیاری از جوانان دوباره به روستای اجدادی خود برگشته‌اند. چگونه چنین موفقیتی رقم خورده و چه درسی برای مسئولان محیط‌زیست و منابع طبیعی کشور دارد؟ درواقع سعید انصاریان نخست با صبوری و درایت با اهل آبادی به گفت‌وگو صمیمانه و شفاف پرداخته و با ترسیم رویای الگن از آنها می‌خواهد تا در آفرینش این رویای سبز و پرشکوه سهم خویش را ایفا کنند. اهل آبادی به سعید اعتماد کرده، میثاق‌نامه‌ای را امضا کرده و متعهد می‌شوند پنج‌سال دام خود را وارد قلمرو هزاره‌کناری نکنند. در این مدت، گروهی داوطلبانه مانند محیط‌بان و جنگلبان افتخاری از بزرگ‌ترین منطقه حفاظت‌شده مردمی ایران در الگن نگاهبانی می‌کنند تا از گزند هر خطر و تجاوز و متخلفی در امان بماند. آنها به این ترتیب می‌خواهند در طول ۲۰ سال آینده، بیش از دو میلیون نهال بلوط، ارژن، زالزالک، بنه و دیگر گونه‌های بومی را بکارند، درکنارش بافت کهن منطقه را ترمیم و بازسازی کرده و کهن‌سازه‌های الگن را ثبت ملی کنند و بدین ترتیب، هم طبیعت را تاب‌آور ساخته و هم با تبدیل الگن به یک الگوی موفق در حوزه میراث طبیعی، فرهنگی و تاریخی، پول پایدار و معیشت‌قابل اعتماد ایجاد کنند. این عملکرد را با سخنان یکی از مسئولان حفاظت از محیط‌زیست کشور مقایسه کنید که در واکنش به شهادت چند نفر از فعالان محیط‌زیستی برای مهار آتش در زاگرس گفت: «آنها احساسی عمل کردند، تقصیر خودشان است و با ما هماهنگ نکرده بودند!» چنین سخنان تأسف‌باری معلوم است که سرمایه اجتماعی را می‌سوزاند و از میزان اعتماد بین دولت و مردم بازمی‌کاهد. کاش این درس عبرتی باشد برای مسئولان کشور که یاد بگیرند با مردم خویش چگونه گفت‌وگو کرده و عملاً آنها را در فرآیند قدرت و تصمیم‌گیری مشارکت دهند.

@farhikhtegandaily

صدای نخبگان، نگاه جوانان FARHIKHTEGAN

روزنامه فرهیختگان WWW.FDN.IR

